

Principes.

puli ad eam Basilicam concursus, quando & celebres sunt oppidi nundinae. In iisdem montibus arces sunt antiquissimae, quarum tamen vestigia non adeo diruta sunt, quin declarent, magnos ibi Principes praesidium sibi tutissimum & habitationem valde commodam collocasse, ex quibus celebratur adhuc Matrucus Foro-Julienus rex, D. Augustae pater, rebus gestis clarus, nisi mors filiae, ob Christianam fidem illata, omnes ipsius laudes denigrasset. Oppidum una cum aliis finitimis, Imperatorum donatione ad Ecclesiam Cenetensem pertinebat. Sedes deinde fuit regulum Camenensium: (quae familia tunc computabatur inter quinque totius Italiae nobiliores:) ex quo loco vicinis populis, qui sub eorum imperio erant, iura dabant, Ricardusque, qui ex ea familia ultimus fuit, in eodem oppido quiescit, in monasterio D. Iustinae, marmoreo sepulchro, valde illustri, quod quatuor ejus aulae primates, iusta corporis & vultus imitatione, sustentant, & latera, historiis eodem marmore diligenter sculptis, ornantur. In summa autem parte marmoreum cadaver jacet, stantque ad singulos angulos quatuor Episcopi, & uxor plorantis similis. Nunc Veneti oppidum possident, molli quidem imperio & suavi. Nam Senatorem mittunt cum praetoria potestate, qui iustitiam administrat, & vectigalia curat. Reliquum, quod est publici regiminis, apud illas familias manet, ad quas antiquitatis & nobilitatis privilegio pertinebat, imminuto tamen jure, sic exigentibus publicis rationibus, quibus privata commoda cedere aequum est. Illae familiae XIV jam sunt, aut XV, eligunturque ex iisdem XXXV viri, quibus tota Reipublicae administratio incumbit. Illa Saravalli pars, quae in montibus est, rarioribus aedificiis conspicua est: in reliquo corpore frequentia sunt & splendida. Medium interfuit Mesulus, limpidissimus amnis & piscosus, trutas, lupos, capitones, anguillas, caneros suppeditans, ab Italicis Latinisque poetis celebratus, duobusque lapideis pontibus constratus. Populus religioni deditus, ingenioque ac industria impiger, & ad magnas res aptus, nisi civiles simultates, quas truculenter exercet, animos ab honestioribus studiis plerumque alienaret. Sunt tamen, fueruntque omni tempore viri, doctrina, omniique virtute clari. Nam genuit illa patria, ut antiquos omittamus, M. Antonium Flaminium, Andream Minutium, Archiepiscopum Iadrensem omnibus scientiis, summaque prudentia praeditum. Minutium etiam de Minutiis, Hieronymi Minutii filium, Protonotarium Apostolicum, qui nuper natale solum, virtute, doctri-

na, & prudentia singulari illustravit, quem amplissimas legationes apud Pontificem, apud Hispaniarum regem, apud Germaniae principes subire, & secundo gravissima Gregorii XIII negotia, magna cum laude ac gloria curare, anno 1583, Colonia Agrippina vidit, & amplissima ab ejus loci Senatu oblata munera, delatosque respuentem honores, multi mirati sunt. Inde Romam revertens, in Hispaniam ad regem Catholicum destinatus est legatus. Qua quidem legatione magnifice gesta, Monachii in elegantissima Bavariae urbe domicilium fixit, Serenissimi ac Reverendissimi Domini Ernesti Archiepiscopi Colonienfis, &c. intimus: nec non Serenissimi Domini Guilelmi, utriusque Bavariae Ducis, primarius consiliarius. Postea Romae residens, Clementis VIII, Pontificis Opt. Max. Secretarius, singulari industria, & maximis laboribus res magnas administravit. Edidit insuper Seravallum Ioannem Plazzonum, Philosophum ac Poetam insignem, qui erudita opera scripsit, quae tamen publicis litterarum monumentis tradita non sunt, ut epistolas familiares, perelegantia de agricultura, aliisque argumentis, poemata. Habuit etiam semper, habetque nunc Iureconsultos clarissimos, quorum opera Veneti, variis in magistratibus saepe utuntur, & vicini populi gravioribus in causis consilium ab illis quaerunt & patrocinium. Caeterum gens, suapte natura armis potius dedita, quam litteris, nec mirum, cum in tota Europa nullus locus sit, ubi arma parentur, quae magis excellent, occulta quadam Mesulae aquae vi. Itaque Seravallenses gladii, magno cum quaestu, non per Italiam solum, sed in Germaniam, in Galliam, inque ultimos Britannos perferuntur. Ac degunt Seravalli exteri mercatores, qui fabros magnis sibi stipendiis devinciunt, solum, ne operam suam aliis locent. Seravallenses etiam acinaces, apud Illyricos & Turcas magno in pretio habentur, illamque gladiatorum famam Seravallenses olim, forti non minus quam faceto dicto, usurparunt contra Ezellinum, qui capta Feltria, & Bellenfi civitate, oppidanos exemplo illo ad dedicationem sollicitabat. Illi vero responderunt, loca ab ipso capta, sylvestria pyra gignere; Seravallum autem enses, quorum aciem in se, suorumque viscera experturus sit, si accedat; successusque audacia verba subsequutus est. Nam Ezellinus bis repulsus, magna suorum strage, tandem aufugere coactus fuit. Seravallensem fidem ac fortitudinem laudat Sabellicus: loci pulchritudinem & amoenitatem Leander, & alii passim commendant.